

У цэку № 3 Віцебскага завода радыёдэталей добра працуюць брыгада маркіроўшчыц, якую ўзначальвае Іна Ракайшыс. На здымку: члены перадавой брыгады Валянціна Іванова (злева), Людміла Семянёва і Ефімія Багатырова.

Фота Г. Уславава.

ПА РОДНАЙ КРАІНЕ

Нафтаправод ідзе праз Прыпяць

МАЗЫР. Усё далей у глыб Беларускага Палесся ідзе траса нафтабуда «Дружба». Тут ён разгаліноўваецца. Па аднаму яго адгалінаванню прывольжская нафта пойдзе на Польшчу, а па другому — на Чэхаславакію. Умела выкарыстоўваючы багатую тэхніку, мантажнікі і будаўнікі трэста «Укргаз-нафтабуд» пераадоўваюць прыродныя бар'еры.

Калектыў будупраўлення № 1 падвёў стальную артэрыю да ракі Прыпяць. Пачаўся штурм воднай перашкоды — па пойма і дну ракі трэба пракласці стальную нітку ў 1520 метраў, якая злучыць разам адрэзак нафтаправода даўжынёй больш чым 40 кіламетраў. Гэту складаную работу выконвае

5-ы экспедыцыйны ўчастак падводных і гідратэхнічных работ Дняпроўскага басейнавага ўпраўлення.

Наш калектыў ужо мае вопыт пракладкі падводных трубаправодаў, — сказаў начальнік участка Ф. Кузняцоў. — У час будаўніцтва газавода Дашава—Кіеў прыйшлося класці пераходы праз Днепр і іншыя водныя перашкоды. Цяпер трэба будзе працаваць у вельмі складаных умовах. Пераход нафтаправода трэба ўкласці ў трохметравую траншею на дне ракі падводнай тоўшчай у 6,5 метра. Падводнікам давядзецца працяраць правільнасць пракладкі падводнай траншеі, якую будзе капляць зямснарад. Па пройма пракладзены першыя 300 метраў нафтаправода. Падрываваны 400 метраў для падводнага пераходу

КУБІНСКІМ СЯБРАМ

Віцебскі завод трактарных запасных частак вырабляе больш як 40 відаў дэталей для трактара «Беларусь». Нядаўна віцебскія машынабудаўнікі выканалі ганаровы заказ — яны зрабілі партыю запасных частак для Кубінскай Рэспублікі. Добра працавалі рабочыя ўчасткі, якімі кіруюць майстры У. Салодкін, Ф. Дзмітрыёў, Е. Піменаў і М. Жукаў.

Р. ЗАЛЕСКІ.

Тэлеантэны над дамамі

З кожным годам паляпшаецца дабрабыт працаўнікоў Чачэрскага раёна. Ва ўсіх населеных пунктах загарваюцца лямпачкі Ільіча. Вырастаюць тэлевізійныя антэны. Цяпер глядзяць тэлеперадачы ў вёсках Дудзічы, Халочча, Мякулавічы, Атар, Глыбочыца і Інш. Шмат тэлевізараў устаноўлена ў Чачэрску.

І. ТУЖЫКАУ.

Слаўся, Айчына ты наша свабодная!

Голас РАДЗІМЫ

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЕЙ З СУАЙЧЫНІКАМІ

№ 76 (660)

Верасень 1962 г.

Год выдання 8-ы

СКАРБНІЦА БЕЛАРУСКАЙ КУЛЬТУРЫ

У 1913 годзе ў Беларусі налічвалася 851 бібліятэка з агульнай колькасцю кніг—423 тысячы экзэмпляраў, у сярэднім на кожнага жыхара прыходзілася па 0,08 кнігі.

У сучасны момант у Беларускай ССР—20 082 бібліятэкі з агульным кніжным фондам 57 мільёнаў экзэмпляраў—па 7 бібліятэчных кніг на кожнага жыхара.

Дзяржаўная бібліятэка БССР імя Ул. І. Леніна—багацейшае дзяржаўнае кнігасховішча, якое налічвае 3 мільёны 300 тысяч экзэмпляраў кніг, часопісаў, камплектаў газет. На яе паліцах сабраны ўсе выданні Беларускай ССР.

У мінулым годзе ў чытальных залах бібліятэкі імя Леніна працавала 28 112 чытачоў.

У ВЕРАСНІ гэтага года Беларускай дзяржаўнай бібліятэцы імя Ул. І. Леніна споўнілася 40 год.

Мы наведалі старэйшую беларускую бібліятэку ў юбілейныя дні. Святочны настрой, урачыстасць перадаюцца кожнаму, хто ўваходзіць сюды. Аднак яны не перашкаджаюць рабочай абстаноўцы. Як заўсёды, ветліва адчыненыя дзверы васьмі чытальных залаў, а ўважлівыя работнікі гатовы кожную хвіліну прыйсці на дапамогу: знайсці патрэбную кнігу, даць неабходную даведку.

Юбілей бібліятэкі супаў з навааселлем. У новым будынку, які вырас побач са старым на вуліцы Кірава, размясціліся вялікае кнігасховішча на 1 мільён 650 тысяч кніг, чытальныя залы. Увесь другі паверх тут заняў аддзел Беларускай літаратуры і бібліяграфіі.

Старэйшая супрацоўніца Беларускага аддзела Ніна Барысаўна Ватацы расказала аб яго рабоце.

Аддзел Беларускай літаратуры і бібліяграфіі існуе з моманту стварэння бібліятэкі. Тут збіраюцца і захоўваюцца звыш 110 тысяч кніг, часопісаў і камплектаў газет, якія выдаваліся ў Беларусі, пачынаючы з першых выданняў і да нашых дзён.

У нас захоўваюцца такія рэдкія выданні, як, напрыклад, кнігі Георгія Скарыны (XVI ст.), выданыя ў Празе, першыя выданні (Заканчэнне на 2-й стар.)



На здымках: 1. У чытальнай зале Дзяржаўнай бібліятэкі імя Ул. І. Леніна. 2. Галоўны корпус бібліятэкі. Фота В. Лупейкі.

Механізуецца праца жывёлаводаў

ЛЮБАНЬ. (БЕЛТА). Механізуецца працаёмкія працэсы на фермах калгаса імя Беларускай ваеннай акругі. Устаноўлены аўтапалкі, пракладзены падвясныя дарогі, механізавана прыгатаванне кармоў. Нядаўна ў трох кароўніках на цэнтральнай ферме устаноўлена 30 даільных апаратаў. На механізаванае даенне пераведзена 270 кароў. Гэта аблегчыла працу жывёлаводаў, павысіла культуру ў рабоце, знізіла сабекошт кілаграма малака на 5 капеек. Механізаванае даенне кароў уведзена таксама ў калгасах «Чырвоная змена», імя Калініна і іншых гаспадарках.

Жлобінскія майстры

ЖЛОБІН. Інкрустацыя саломкай — адзін са старадаўніх відаў беларускага дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва, якім добра авалодалі жлобінскія ўмельцы. З дапамогай скальпеля і кавалачкаў каляровай саломкі яны ствараюць чудаўны беларускі арнамент, упрыгожваюць вырабы пай-

зажамі, у якіх па-майстэрску перадаюць багацце фарбаў роднай прыроды.

Прыгожыя ікатулькі жлобінскіх інкрустатараў, якія пераліваюцца ўсімі колерамі вясёлкі, атрымалі высокую ацэнку на выставках і кірмашах у Гане, Ліване, Сірыі, Польшчы, Канадзе, Японіі.

3 усіх куткоў Радзімы

ДУШАНБЕ. Пачалося будаўніцтва першага ў Таджыкістане газавода Кзыл—Тумшук — Душанбе. Яго працягласць 115 кіламетраў. Траса звяжа таджыкскую сталіцу з газаносным раёнам поўдня рэспублікі, дзе геологі разведвалі вялікія запасы таннага паліва.

КУЙБЫШАУ. Першы політэлен атрыманы ў новых цэхах,

збудаваных на заводзе сінтэтычнага спірту ў горадзе Новакуйбышава.

ДНЕПРАПЯТРОУСК. Малагабарытны падземны гідраўлічны экскаватар выпусціў Дняпропярэўскі завод горнашахтнага абсталавання.

КАЛІНІНАБАД (Таджыкская ССР). З кожным днём усё больш напружаны працоўны рытм на адной з самых вялікіх гідрабудоўляў Сярэдняй Азіі—галоўнай ГЭС. Недалёка ўжо дзень, калі будзе перакрыты бурны Вахш.

Адна за другой прыходзяць радасныя весткі: на 50 метраў узняты будынак ГЭС. Закончаны намыў земляной плаціны вышынёй у 12-павярховы дом. Закончана пракладка падводзячага і адводзячага каналаў.

Цяпер увага будаўнікоў звернута на левы бераг ракі. Каля 50 аўтамашын круглыя суткі дастаўляюць сюды грунт, а 12 бульдозераў скідаюць яго ў бурлівы паток.

На будынку ГЭС узводзіцца апошні 12-ты ярус. І, як ва ўсёй падводнай частцы, на ім у асноўным выкарыстоўваецца зборны жалезабетон.

60 тон электродаў

звыш плана

Рабочыя электроднага ўчастка Гомельскага завода трактарных пусковых рухавікоў выпусцілі звыш жніўняскага задання 60 тон электродаў. Нядаўна наладжан выпуск новых марак электродаў «У-55» і «ЦМ-7», якія адпраўляюцца для мінскіх аўтамабільнага і трактарнага заводаў і іншых прадпрыемстваў краіны.

ГРОДЗЕНСКІ АЗОТНА-ТУКАВЫ

Больш чым на кіламетр расцягнуліся ўздоўж шасэ, якое вядзе з Гродна на Скідэль, будаўнічыя аб'екты гіганта вялікай хіміі Беларусі — Гродзенскага азотна-тукавага завода. За два гады тут выраслі дзесяткі вытворчых, службовых і падсобных будынкаў. Узведзены рамонтна-механічны, арматурна-механічны і іншыя цэхі, памяшканні пад склады, заводаўпраўленне, сталовая, пракладзена чыгуначная ветка. Будуюцца цэх вытворчасці мачавіны, вадэзборная станцыя, пракладваюцца міжцэхавыя камунікацыі, узводзяцца іншыя аб'екты.

Галоўная прадукцыя, якую будзе выпускаць прадпрыемства, — аміячная селітра. Гэта — каштоўнае азотнае ўгнаенне, у якім маюць вострую патрэбу беларускія палі. Унясенне ў глебу азоту дасць магчымасць значна ўзняць сярэднюю ўраджайнасць зернявых у рэспубліцы.

Народная гаспадарка атрымае ад завода і яшчэ адно ўгнаенне — аміячную ваду, а таксама слабую азотную кіслату, якая ўжываецца ў розных прамысловых мэтах. На заводзе ў вялікай колькасці будзе здабывацца таксама сінтэтычнае азотнаўтрымліваючае рэчыва — карбамід (мачавіна). Яго выкарыстанне ў жывёлагадоўлі дазволіць значна павялічыць прадуктыўнасць грамадскага статку. Мачавіна будзе выкарыстоўвацца і для вытворчасці пластычных мас, клею, лакаў.

Сыравінай для атрымання ўсіх гэтых прадуктаў паслужыць дашаўскі газ, які ўжо прышоў па трубах у Гродна, і звычайнае паветра.

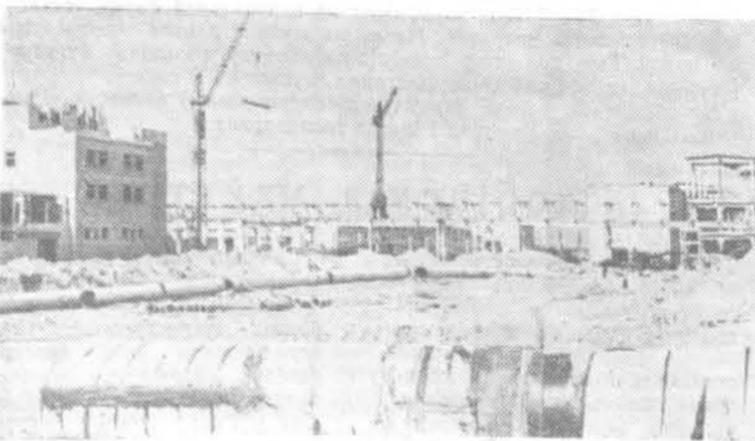
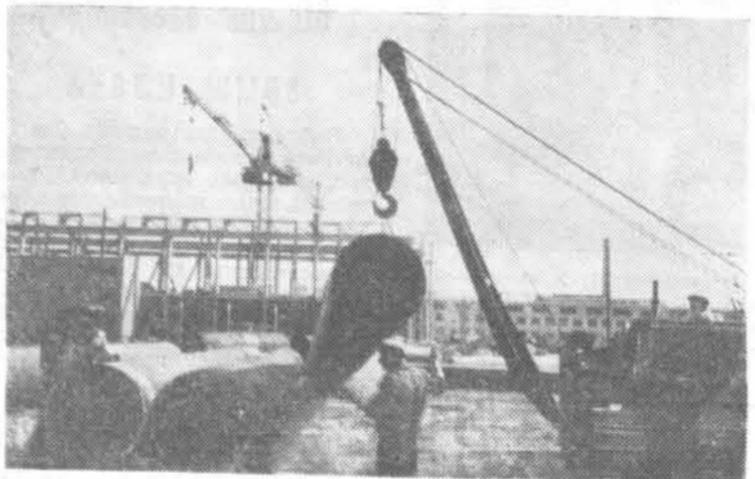
Вытворчасць аміячнай селітры — складаны працэс. На новым прадпрыемстве доўгаецца аперыраваць тэхналагічнымі працэсамі з ужываннем ціску звыш 300 атмасфер, нізкіх і высокіх (у 1200 градусаў па Цэльсію) тэмператур. Завод будзе ўжываць у гадыну больш за дзве тысячы кубаметраў вады.

Першая чарга Гродзенскага азотна-тукавага завода павінна ўступіць у строй ужо ў 1963 годзе. Будаўнікі і мантажнікі прыкладаюць усе намаганні да таго, каб прадпрыемства пачало выпуск прадукцыі ў прызначаны тэрмін. На ўсіх участках людзі працуюць з аператывным графікам. Вось комплексная брыгада СУ-142, якую ўзначальвае камуніст Уладзімір Цімафеевіч Гніза. З першых дзён працы на новабудоўлі гэты дружны, зладжаны калектыў. Яго члены прымалі ўдзел у будаўніцтве самых першых аб'ектаў — канторы, сталовай, арматурна-механічнага цэха, бетона-растворнага вузла, рабілі пад'езды да прамысловай пляцоўкі. Брыгада Гнізы адной з першых на будоўлі прысвоена званне калектыву камуністычнай працы.

Па пачатку камсамол прышла на будоўлю Ніна Сімчук. Яна авалодала спецыяльнасцю муляра, працавала на ўзвядзенні многіх будынкаў. Нядаўна дзяўчына скончыла курсы машыністаў будаўнічых машын і працуе цяпер у брыгадзе на пад'ёмным кране.

З павагай гавораць на будоўлі пра брыгаду камуністычнай працы, якой кіруе Юрый Антонаў, і пра многія іншыя калектывы і асобных рабочых. Усе яны гараць жаданнем — як мага хутчэй пабудаваць такі неабходны для сацыялістычнага земляробства завод.

На здымках: 1. Перадавы будаўнік, кранаўшчыца Ніна Сімчук. 2. Ул. Гніза (злева) і члены яго брыгады муляр Марыя Самойла, цясляр Валянцін Пілец, падсобная рабочая Вера Жывалёўская і муляр Іван Юневіч. 3. Маладыя будаўнікі захапляюцца спортам. Валейбольная каманда азотна-тукавага — адна з мацнейшых у горадзе. Члены валейбольнай каманды (злева на-



(права) — дыспетчар Мікалай Зіненка, інструктар фізкультуры Міхаіл Дзегцяроў, мантажнікі Генадзій Каваленка, Анатолій Пятроў і Анатолій Аскірка і такелажнік Іван Невядомы на трэніроўцы. 4. Работы на ўзвядзенні вадэзборных цыклаў. 5. Агульны выгляд будаўніцтва.

СКАРБНІЦА БЕЛАРУСКАЙ КУЛЬТУРЫ

(Пачатак на 1-й стар.)
кіткі грамадзянскага друку, якія выйшлі ў друкарнях Гродна, Магілёва і Полацка ў канцы XVIII стагоддзя. Сабраны першыя выданні класікаў беларускай літаратуры Дуніна-Марцінкевіча, Янкі Лучыны, Максіма Багдановіча, Янкі Купалы, Якуба Коласа.

У беларускім адзеле змяшчаецца не толькі літаратура на беларускай мове. Мы збіраем усё, што датычыць Беларусі. Акрамя таго, кнігу на беларускай мове можна атрымаць у любой чытальнай зале бібліятэкі.

Вельмі разнастайнае кола нашых чытачоў. І трэба адзначаць, што колькасць іх з кожным годам павялічваецца. Цяпер ужо нават дзве чытальныя залы не заўсёды могуць змясціць усіх жадаючых.

Пастаянным нашым наведвальнікам быў у гады арганізацыі бібліятэкі першы рэктар Беларускага ўніверсітэта Ул. І. Пічэта. Частымі гасцямі былі Янка Купала, Змітрок Бядуля, Цішка Гартны, Купала і Гартны дапамагалі нам раскрыць свае літаратурныя псеўданімы. І цяпер нярэдка да нас заходзяць беларускія пісьменнікі. У нас пісалі свае навуковыя працы акадэмікі Перцаў, Нікольскі, доктары філалагічных навук прафесары Барысенка, Ларчанка.

Аб міжнародных сувязях Беларускай дзяржаўнай бібліятэкі нам раскажаў загадчык аддзела замежнай літаратуры Ігар Валіцінвіч Жолудзеў.

— Шляхам міжнароднага кніжнага абмену бібліятэка звязана з усімі сацыялістычнымі краінамі. Яны пасылаюць нам свае выданні, а мы ім шлём нашы беларускія кнігі. Асабліва цікавіцца беларускай літаратурай у Чэхаславакіі і Польшчы. Аднак і кітайскія, і нямецкія, і румынскія сябры з вялікім задавальненнем чытаюць пераклады беларускіх класікаў.

Мы вышываем больш 150 назваў часопісаў на англійскай, французскай, нямецкай, італьянскай, іспанскай і іншых мовах. Многа купляем замежнай літаратуры. Вось, напрыклад, сёння з Оксфарда прыбыў вялікі слоўнік.

Дырэктару бібліятэкі Фёдару Уладзіміравічу Спешнюку мы задалі некалькі пытанняў.

— Раскажыце аб стварэнні Беларускай дзяржаўнай бібліятэкі імя Ул. І. Леніна.

— Наша бібліятэка была створана ў цяжкі для Савецкай краіны 1922 год. Нягледзячы на голад і разруху, Савет Народных Камісараў БССР палічыў неабходным адкрыць у Мінску Беларускаю дзяржаўную бібліятэку. Гэта была занадта гучная назва для невялікага памяшкання з 30 тысячамі кніг, аднак праз 10

год на нашых кніжных паліцах было ўжо 1 мільён 100 тысяч тамоў, а к канцу 1941 года — 2 мільёны тамоў.

— Ці ведаеце вы, што ў час нямецка-фашысцкай акупацыі ў памяшканні бібліятэкі была рэзідэнцыя «прэзідэнта» БЦР Астроўскага?

— Так, я чуў аб гэтым. Я не ведаю, чым займаўся гэты «прэзідэнт» у нашым будынку, але толькі не аховай скарбаў беларускай нацыянальнай культуры. Пасля вызвалення Мінска ад гітлераўцаў бібліятэка мела варты жалю выгляд. Звыш 1 мільёна 600 тысяч кніг было знішчана і вывезена. У падвалах, кацельнай былі раскіданы кніжныя карткі. Само памяшканне было страшэнна забруджана. Быў знішчаны ўвесь архіў друку БССР, каталогі, картатэкі, усё бібліятэчнае абсталяванне.

— Як аднаўляўся кніжны фонд?

— Работнікам бібліятэкі давялося вельмі многа папрацаваць, каб зноў ператварыць у буйнейшы цэнтр беларускай культуры. І гэта ўдалося зрабіць з дапамогай многіх бібліятэк Савецкага Саюза. Дзяржаўная бібліятэка СССР імя Леніна не толькі прадаставіла магчымасць шырокага адбору літаратуры са сваіх дублетных і рэзервных фондаў, але і ўсемерна дапамагла ў набыванні спецыяльных кніжных збораў аднаўлення бібліяграфічнага матэрыялу. Значная колькасць кніг была атрымана з Дзяржаўнага фонду літаратуры СССР.

Вялікую дапамогу ў аднаўленні кніжнага фонду аказалі воінскія часці, асобныя салдаты і афіцэры Савецкай Арміі, якія знаходзілі на вызваленнай тэрыторыі Польшчы, Чэхаславакіі, Германіі кнігі, вывезеныя з Беларускай дзяржаўнай бібліятэкі. Яны іх бералі з сабой і пасылалі ў Мінск. Прывяду запіску, якая была знойдзена ў адной са скрыпак з кнігамі:

«Дарагія землякі, дазваляю перадаць вам сардэчнае прывітанне і пажадаць усяго найлепшага ў аднаўленні народнай гаспадаркі. Шлём вам кнігі, якія вывезлі фрыцы ў Польшчу, гор. Пшына. Да пабачэння з прывітаннем
Зямлянкі»

У сучасны момант кніжны фонд бібліятэкі складаецца з 3 мільёны 300 тысяч тамоў.

— Ці атрымлівае Беларуская дзяржаўная бібліятэка нашу газету?

— Бібліятэка атрымлівае ўсе газеты, якія выдаюцца ў Беларусі і ў саюзных рэспубліках, у тым ліку і газету «Голас Радзімы». Яна захоўваецца ў аддзеле беларускай літаратуры і бібліяграфіі, там яе можна прагледзець любы наведвальнік.
Т. РЭУТОВІЧ

На Ашмянскім дрожджавым

Ашмянскі дрожджавы завод. У цэхах светла, утульна. Зладжана працуюць рабочыя. Усе яны змагаюцца за званне членаў брыгад камуністычнай працы.

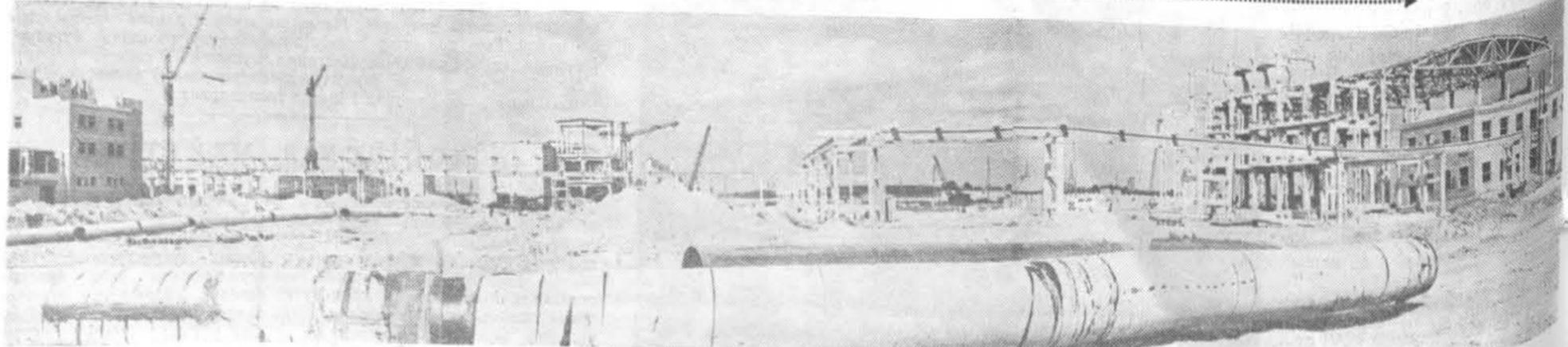
За тры гады сямігодкі за кошт удасканалвання тэхнікі, тэхналогіі і арганізацыі вытворчасці, механізацыі і аўтаматызацыі вытворчых працэсаў вытворчая магутнасць павышана на 40 працэнтаў. У гэтым годзе яна ўзрасце яшчэ на 10 працэнтаў.

З ростам магутнасці завода расце прадук-

цыйнасць працы, дабрабыт рабочых. За тры гады сярэднямесячны заробтак вырас амаль на 30 працэнтаў.

У волны ад работы час рабочыя збіраюцца ў сваім заводскім клубе. Кожны вечар тут наладжваюцца канцэрты мастацкай самадзейнасці, чытаюцца на розныя тэмы лекцыі і доклады, праводзяцца турніры па шахматах і шашках і г. д.

Г. ВАЙТКЕВІЧ
рабочая ўпаковачнага цэха.



БАЧЫЛА, ПЕРАЖЫЛА...

ЦАС вырваў яго імя з памяці, як чартапалох, як сорную траву. Успамінаю пра яго, і становіцца страшна, агідна. Так было нядаўна, калі па радыё я слухала тэкст ноты Міністэрства замежных спраў СССР саюству Злучаных Штатаў Амерыкі ў Маскве.

Антанас Імпулявічус. Камандзір батальёна смерці, які прыбыў для расправы над савецкімі грамадзянамі. Антанас Імпулявічус — забойца, садыст, гвалтаўнік. Гэта яго крывавыя следы засталіся ў Каўнасе, Мінску, Барысаве, Слуцку, Дзяржынску, Клецку, Нясвіжы, Рудзенску. Антанас Імпулявічус — памагаты гітлераўскага намесніка ў акупіраванай Беларусі крывавага фон Кубэ.

Мне выпала цяжкая доля быць сведкай злачынстваў ката Імпулявічуса. Я не толькі чула, але і бачыла, як ён здэкаваўся з савецкіх людзей, які вылюдкі з яго батальёна смерці вешалі з партызан, камуністаў, які знішчалі мірнае насельніцтва. Цяжка ўспамінаць і пісаць аб гэтым. Але яшчэ цяжэй думаць аб тым, што Імпулявічус да гэтага часу ходзіць па зямлі, што пра яго дабрабыт клопацца за акіянам. Таму пісаць аб гэтым трэба. Трэба для таго, каб гэтага вылюдка абвалакла ўсенародная нянавісць, каб людзі ведалі праўду аб ім, каб спасцігла яго справядлівая кара, каб не было яму месца на нашай планеце.

Я хачу расказаць аб тым, што сама бачыла і перажыла. Я ведаю, што гэтыя радкі прачытаюць і тыя, хто не ведаў у дзяцінстве ласкі маці і бацькі, хто ў кашмарныя гады гітлераўскай акупацыі перажыў страшныя пакуты, і тыя, хто, на шчасце сваё, не бачыў жахаў вайны. Я выканалі ўсенародны прыгавор, забіла фон Кубэ. Дык няхай жа справядлівая помста спасцігне ўсіх, хто напываўся крыві савецкіх людзей. Гэтага патрабуе справа барацьбы за мір. Гэтага патрабуе справядлівасць. Гэтага патрабуе наша гуманнасць.

...Чэрвень 1941 года. З грунай бежанцаў я ішла на ўсход са спаленага гітлераўцамі Мінска. На Магілёўскім шасэ нас абганілі танкі са сваімі клякамі. Прышлось вярнуцца ў Мінск. Але не было Мінска, не было майго дома. Толькі вялізная варонка ды куча цэглы. Што рабіць у горадзе, акупіраваным гітлераўцамі? Хадзіла на цяжкія чорныя работы, мыла бялізну. Пры дапамозе аднаго нашага чалавека паступіла на работу ў афіцэрскую сталовую (казіно) пры генеральным камісарыяце. У ёй заўсёды было многа афіцэраў. Яны пілі, хваліліся перамогамі.

У пачатку кастрычніка 1941 года ў сталовай з'явіліся новыя наведвальнікі. Гэта былі афіцэры карнага батальёна пад камандаваннем Антанаса Імпулявічуса, які прыбыў у Мінск. Толькі нашыўка на рукаве адрознівала іх ад гітлераўцаў. Яны не ўступалі ім ні ў чым. Гэта былі падлыя сабакі, падон-

кі. Яны нічога агульнага не мелі з літоўскім народам, які ў тыя суровыя дні таксама, як і беларускі народ, самааддана змагаўся і ў радах Савецкай Арміі і ў партызанскіх атрадах супраць ненавісных захопнікаў. Кулацкія сыны ў гітлераўскай уніформе хвасталіся зверскімі расправамі над лепшымі сынамі і дочкамі літоўскага і беларускага народаў, узнімалі тосты ў гонар бандытаў, якія асабліва вылучыліся ў аперацыях супраць партызан, у ажыццяўленні масавых расстрэлаў савецкіх грамадзян. У дзікіх оргіях заўсёды прымаў удзел іх шэф фон Кубэ. Ён радаваўся, слухаючы расказы аб расправах над савецкімі людзьмі. Трэба было ведаць гэтага ката, каб зразумець, чаго ён радуецца. Паспрабую растлумачыць.

Кубэ лічыў сябе дыпламатам, умеў заграбаць жар чужымі рукамі. Яго жыццёвым правілам было — ніколі не рабіць самому таго, што могуць за яго зрабіць іншыя людзеды. У Мінск ён прыбыў, калі яшчэ дыміліся руіны дамоў, прыбыў з тытулам генеральнага камісара Беларусі. Ён краў, як і тысячы такіх жа кубэ. З Беларусі вывозіў карціны, украдзеныя з музеяў і галерэй, а таксама лён, хлеб, сала, тканіны. Ва ўгоду фіюрэру ён вывозіў тысячы беларусаў у няволю, а ўгаджаючы сабе, пераводзіў на ўласны бягучы рахунак усё новае «зберажэнні». Крывавы пёс уяўляў сябе літаратарам, драматургам, напісаў трагедыю, выклікаў у Мінск актэраў Ландсбергскага тэатра для пастаноўкі свайго опуса. Адначасова ён запрасіў у Мінск батальён літоўскіх нацыяналістычных бандытаў, каб вешаць у тэатральным скверы тых, хто не жадаў яму апладзіраваць, каб забіваць сумленых непакорных савецкіх людзей.

Я ніколі не забуду гэтай пахмурнай раніцы. Вецер размятаў па цэнтральнай вуліцы абрыўкі абпаленай паперы. Снавалі гітлераўскія аўтамашыны, грукаталі па булыжніку маставой танкі. І раптам — рэзкія свісткі патрулёў, выстралы, гартанныя вокрыкі.

Карнікі з батальёна Імпулявічуса разам з эсэсаўцамі зганялі мірных грамадзян у сквер, дзе рыхтавалася расправа над савецкімі патрыётамі. Гэта рабілася для запалохвання жыхароў горада.

Стаім, глядзім, непрыкметна выпіраем слёзы. Плакаць нельга. Перад намі слупы, перакладзіны, а на іх вярхоўкі і тоўстыя электрычныя провады. Карнікі пад эшафотам смяюцца, вытанцоўваюць. Пад'язджае машына з малойчыкамі з батальёна Імпулявічуса. Яны груба выштурхваюць высокага чалавека. Твар яго ў сніжках. Ён ідзе босы. А кастрычнік жа 1941 года быў халодны. Рана выпаў снег. Ча-

лавек ідзе з высока ўзнятай галавой. Вось ён узнімаецца на лаўку. Кат з нашыўкай на левым рукаве шыняля накідае яму пяццю на шыю, выбівае запід ног лаўку. Так на маіх вачах каты з батальёна Імпулявічуса павесілі чатырох чалавек.

І яшчэ аднаго ніякі і ніколі не забуду — гэта здэкаў над савецкімі грамадзянамі, над палоннымі чырвонаармейцамі. Многія з нас урывалі вольную хвілінку, каб выбегчы на шасэ, прыглядзецца да твараў канваіруемых палонных, пры выпадку, калі адвернецца гітлеравец, перадаць людзям скрутак з



А. Мазанік.

ядой. Іншы раз гэта ўдавалася, а іншы раз так збівалі, што сіл не хапала дабрацца дамоў. Вышла я аднойчы на Лагойскі тракт. Гэта было на дровітку. Гляджу — здалёку нейкія ўзгорачкі. Падыйшла бліжэй, аказваецца — трупы людзей. Іх вельмі многа. Людзей забілі карнікі з батальёна Імпулявічуса разам з эсэсаўцамі, калі канваіравалі ваеннапалонных з вакзала ў канцэнтрацыйны лагер.

А вечарам у афіцэрскай сталовай ярка святліліся электрычныя агні. Кубэ ў акружэнні сваіх падначаленых баляваў. Паглядзеў б вы на яго вочы, калі ён слухаў расказы сваіх халуёў з нацыяналістычнай банды аб тым, як яны стралялі ў патыліцы ваеннапалонных.

Варта адзначыць такую рэч. На першы погляд, інтарэсы літоўскіх нацыяналістаў здаюцца несумяшчальнымі з інтарэсамі беларускіх нацыяналістаў. Першыя лічаць Беларусь Літвой і мараць пашырць граніцы сваёй уяўнай дзяржавы да Прыпяці. Другія ж маюць карты з цэнтрам Беларусі ў Вільнюсе і курортнымі гарадамі на ўзбярэжжы Балтыйскага мора. Але чаму так гарманічна спалучаліся іх інтарэсы ў час фашысцкай акупацыі, калі пад начальствам Кубэ паслухмяна хадзілі і бандыты Антанаса Імпулявічуса і гадунцы Кушала і Астроўскага? Я сама бачыла, як Астроўскі цярпліва і ўгодліва чакаў прыёму ў прырэдняй Кубэ. І як усе гэтыя адшчэпенцы карміліся ў адной паліцэйскай сталовай, так разам залівалі крывёю літоўскую і беларускую зямлю.

Мінск. Юбілейная плошча. Фон Кубэ, падобны на велзарную драпежную птушку, стаіць у цэнтры плошчы ў шэрым плашчы-крылатцы з накінутым на галаву капюшонам. Імжыць дождж. Генерал шырока расставіў ногі, глядзіць, як эсэсаўцы і малойчыкі Імпулявічуса вядуць на пакаранне калону яўрэяў, якая расцягнулася на некалькі кварталаў. У гэты дзень было расстраляна і закапана жывымі ў зямлю некалькі тысяч чалавек. У горадзе хадзілі чуткі, што тры дні варушылася зямля на магілах. Гэта была праўда. Аб гэтым гітлераўцы і іх памагаты з банды Імпулявічуса самі гаварылі ў казіно. У тыя дні я хадзіла, як непрытом-

ная. Не магла есці, заснуць. Трэба трымаць сябе ў руках, але гэта нялёгка. Увесь час стаіць перад вачыма, як жывыя, жанчыны, дзеці, старыя — тыя, якіх толькі што забілі. Вось на двор казіно ўязджаюць грузавікі. У дом уносяць цюкі з адзеннем, прымушаюць нас разбіраць іх. Пазнаю адну сукеначку. Яна была на дзяўчыны з вялікімі вачыма, якая добра запомнілася мне. Гэта дзяўчынка ўсё старалася ўцячы ад маці за каменчыкам, які адкаціўся ў бок. Яна з ім гуляла. Я ўзяла ў рукі гэту сукеначку і, глядзячы на яе, ледзь не расплакалася. Трымайся, Алена, бо каля цябе генеральша. Яна глядзіць, як работніцы сартыруюць касцюмы і касцюмчыкі, навучае, як адмываць кроў. Гэта адзенне фон Кубэ адпраўляў у Германію на свой бягучы рахунак.

Адзінай нашай уцехай было тое, што час ад часу ўдавалася ўключыць прыёмнік у казіно, слухаць голас Масквы. Радзіё прыносіла радасныя весткі: краіна жыве, змагаецца. Савецкія людзі б'юць гітлераўцаў не толькі на фронце, але і ў тыле ворага. Ціха-ціха гучыць знаёмы голас Левітана. А паверхам вышэй сядзіць ля каміна генерал фон Кубэ ў акружэнні галаварэзаў. Толькі за тры месяцы ён расстраляў звыш 40 тысяч савецкіх грамадзян, спаліў некалькі дзесяткаў вёсак, жыхары якіх падазраваліся ў сувязях з партызанамі, знішчыў тысячы ваеннапалонных. Гэта — у салоне, на паверх вышэй. А ў нас — голас Масквы. У такіх хвілін міжволі ўспамінаецца ўсё жыццё. Савецкая ўлада ўзяла і паставіла мяне на ногі. Дзякуючы Савецкай уладзе, я атрымала спецыяльнасць, вучылася. На маіх вачах будаваўся і прыгажэў родны Мінск. Тады я была паўнаўладнай гаспадыняй усяго, што было навокал. І думалася: я і цяпер тут гаспадыня, фон Кубэ! Гэта мая Беларусь, за яе я буду змагацца, жыццё аддам, калі гэта опатрэбіцца. Я дужэйшая за Кубэ. Ён дужы сярод гітлераўцаў, але ён адзін. А я звязана з усёй краінай, слухаю яе голас. Праз Марыю Осіпава і сваю сястру Валяціну я звязалася з партызанскім атрадам, праз атрад — з Вялікай зямлёй. Мне даручана знішчыць гітлераўскага намесніка.

Аперацыя па знішчэнню фон Кубэ рыхтавалася доўгі час. А 23 верасня 1943 года ў 2 гадзіны ночы кат беларускага наро-

да быў пакараны. Напярэдадні мы з сястрой Валяцінай завялі міну, якую нам даставіла з партызанскага атрада Марыя Осіпава. Гэта міна павінна была ўзарвацца праз 24 гадзіны. Прытуліўшыся да сястры, я спала на заведзенай міне, а раніцай з вялікай рызыкай пранесла яе ў кватэру Кубэ, сумела пакласці яе генералу ў ложак. Адрозу ж пасля гэтага мы з Марыяй і Валяцінай накіраваліся ў партызанскі атрад.

Кубэ вярнуўся дамоў з веча-ра фашысцкай моладзі. Прыкладна праз 20 хвілін яго разнесла ў шматкі. Многа дзён потым на тэлеграфных слупах і плакатах Мінска, іншых гарадоў і вёсак Беларусі віселі аб'явы з маім партрэтам, з абяцаннем буйнай сумы за затрымку партызан. А наша група ў самалёце была перапраўлена ў сталіцу нашай Радзімы — Маскву. Хутка паследаваў Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР аб прысваенні звання Героя Савецкага Саюза Марыі Осіпавай, сувязной партызанскага атрада Надзеждзе Траян і мне, а таксама аб узнагародзе ордэнам Леніна майёй сястры Валяціны Шуцкай, арданам Савецкага Саюза іншых партызан.

З таго часу прайшло дзевятнаццаць год. Я закончыла рэспубліканскую партыйную школу, педагогічны інстытут. Па справах службы нядаўна была ў Вільнюсе. Я люблю гэты горад, люблю яго жыхароў — сардэчных, ветлівых, хлебасольных. Літоўскія сябры — супрацоўнікі навуковай бібліятэкі Акадэміі навук Літоўскай ССР зрабілі мне арыгінальны сюрпрыз. Яны знішчылі гітлераўскі часопіс з апісаннем пахавання фон Кубэ. Гэтых падрабязнасцей я, вядома, не ведала. Я ад душы радавалася, глядзячы на фатаграфію, дзе Гітлер стаіць на ганаровай варце ля труны фон Кубэ. Кроў, пралітая лепшымі сынамі і дочкамі савецкага народа, не прапала дарма, помста народа спасцігла катаў.

Разам з маім сябрам з Вільнюса я гуляла па вуліцах і плошчах літоўскай сталіцы, радавалася ўсёму новаму, што з'явілася ў гэтым цудоўным горадзе. Так, хораша цяпер і ў Мінску, і ў Вільнюсе, і ў Друскінінкі, дзе я адпачывала нядаўна, хораша ва ўсіх гарадах і вёсках Беларусі і Літвы — родных сясцёр нашай вялікай маці-Радзімы.

А. МАЗАНИК,
Герой Савецкага Саюза.

Але ж трапна іх высмеялі...

Паважаныя супрацоўнікі рэдакцыі! Дайце я вам не пісаць і не атрымліваць вестак. А вестачка з роднага краю да глыбіні сэрца хвалюе кожнага сумленнага беларуса. І калі атрымліваеш вашу газету, часопіс ці кніжку, дык, здаецца, што бабываў дома, сярод сваіх родных і блізкіх.

Вось і зараз з вялікай цікавасцю перачытваю дасланя вамі кніжкі з бібліятэчкі «Голасу Радзімы»: «След вядзе за мяжу», «Камедыянты» і «Сардэчныя сустрэчы. Незабыўныя ўражанні». Дзякую. Цікава, вельмі цікава. З кніжкі «Сардэчныя сустрэчы. Незабыўныя ўражанні» мы з задавальненнем даведліся аб тым, з якой цеплатай і шчырасцю адносяцца да турыстаў беларускага паходжання на Радзіме.

На жаль, ніхто з суайчыннікаў не бабываў у майё вёсцы пад Слуцкам, і я нічога не мог прачытаць аб гэтым у кніжцы.

А вось майму сябру Міколу З. з-пад Нясвіжа пашанцавала. Аляксей Грыцук з Ка-

Лістчык
ЗЕМЛЯКІ.

нады бабываў у родных лму
мясінах.

Што датычыцца кніжак
«След вядзе за мяжу» і «Каме-
дыянты», дык для мяне дсд,
што ў іх пішацца, добра вядо-
ма.

Вы вельмі праўдзіва і трап-
на высмеялі бебурнацаў, праў-
дзіва паказалі аблічча гэтых
нацыяналістычных праўдзісва-
таў.

Добрыя кніжкі. Усе тут з ці-
кавасцю і захапленнем іх пра-
чытаюць.

Тым жа з маіх сяброў, хто
іх прачытаў, вельмі спадабалі-
ся, і яны прасілі перадаць вам
шчырае дзякуй. Больш выда-
вайце такіх кніжак, яны нам
вельмі патрэбныя.

Вялікую карысць зрабілі б
вы, калі б знялі фільм аб на-
шых суайчынніках, якія пры-
язджаюць на Радзіму.

Алесь СЛУЦКІ,
Мюнхен, ФРГ.

Аб'ект «аперацый»... дзеці

БЕРЛІН. (ТАСС). Не спыняюцца правакацыі, арганізуюцца з Заходняга Берліна на граніцы са сталіцай ГДР. Як відаць з апублікаванага ў друку паведамлення, заходнеберлінскія паліцэйскія выкравлі і адвядуць у Заходні Берлін траіх дзяцей, якія гулялі недалёка ад граніцы. Паліцэйскія пры ажыццяўленні гэтай злачыннай «аперацыі» выкарысталі падземны тунель, па якому яны прабраліся праз граніцу ў раёне Дэмакратычнага Берліна Мітэ.



На Асуанскай будоулі

КАІР. (ТАСС). У Асуане магутны выбух абвясціў аб пачатку праходкі яшчэ аднаго вадаскіднага тунеля—трэцяга па ліку. Усяго будоўнікам Асуанскай ГЭС, узводзімай з дапамогай Савецкага Саюза, трэба будзе прабіць у скалах 6 вадаскідных тунеляў, кожны дыяметрам па 15 метраў. Работа на будоўлі кіпіць. Магутныя савецкія самазавалы штодзённа вывозаць з адкрытых выемак на водаадводным канале па 13 000 кубаметраў скальных парод. Тут з 9 мільёнаў кубаметраў ужо вынята больш як 5 мільёнаў кубаметраў скальных парод.

У бліжэйшыя дні на будоўлі пачнецца бетанаванне водапрыёмніка гідрэлектрастанцыі, а затым і самога будынка ГЭС.

150 сцявятнікаў

НЬЮ-ЙОРК. Яшчэ дзве роты верталётаў арміі ЗША — каля 50 верталётаў і 500 салдат і афіцэраў — прыбылі на гэтым тыдні ў Паўднёвы В'етнам, паведамляе карэспандэнт агенства АП з Сайгона.

Лік амерыканскіх верталётаў у Паўднёвым В'етнаме павялічыўся цяпер да 150.



Вуліца імя Я. Коласа ў Ташкенце.

СЦЕЖКАМІ НАРОДНАГА ПЕСНЯРА

У час Вялікай Айчыннай вайны народны паэт Беларусі Якуб Колас жыў і працаваў у горадзе Ташкенце, куды ён эвакуіраваўся ў час нападу на нашу краіну нямецкіх захопнікаў. Той факт, што народнаму пісьменніку давялося жыць далёка ад Беларусі, нацыяналісты за мяжой хочучь прадставіць як «блуканне па Расейшчыне». Нядаўна ва ўзбекскай сталіцы пабывалі супрацоўнікі музея Якуба Коласа і пазнаёмліліся з коласаўскімі мясцінамі ў горадзе, сустрэліся з узбекскімі пісьменнікамі, якія добра ведалі паэта. Іх суправаджаў беларускі пісьменнік Сцяпан Ліхадзіўскі, які стала жыве ў Ташкенце. Гэта былы вучань Якуба Коласа, ён некалькі разоў сустракаўся з народнымі паэтам у Ташкенце на літаратурных вечарах, нарадах, канферэнцыях. Ніжэй мы друкуем артыкул М. Жыгоцкага, які расказвае аб тым, як на самай справе аднёсся браці ўзбекскі народ да беларускага песняра ў цяжкі для ўсяго савецкага народа час.

Рэдакцыя газеты «Фрунзевец» знаходзіцца на Сапёрнай вуліцы ў Ташкенце. Сюды часта заходзіў Якуб Колас. Калектыў рэдакцыі вельмі любіў беларускага паэта.

Былы супрацоўнік рэдакцыі газеты Уладзімір Лінко, з якім мы пазнаёмліліся ў Ташкенце, расказвае, што Якуб Колас, як правіла, прыходзіў у рэдакцыю гадзін у дванаццаць і гучна вітаўся:

— Добры дзень, сябры!
І адразу ж пачыналася размова. Народны паэт уступаў у гутарку з журналістамі. Ён любіў гаварыць на самыя разнастайныя тэмы, праўляючы гарачую цікавасць да сваіх суб'яднікаў.

— Мы, савецкія пісьменнікі і журналісты, абавязаны зрабіць для перамогі над нямецкімі захопнікамі ўсё, што ад нас залежыць. Перамога над ворагам блізка, мы павінны кавець яе.

Так заўсёды гаварыў Якуб Колас. Ён быў упэўнены ў перамозе нашага свабодалюбівага народа над фашыстамі. Аб гэтым сведчаць таксама яго шматлікія творы, надрукаваныя ў газеце «Фрунзевец». Яны прасякнуты палкім заклікам да воінаў-беларусаў і ўзбекаў мужа на змагацца з гітлераўскімі акупантамі, выканаць свой абавязак перад народам і партыяй.

Многа часу прайшло з тых пор, калі Якуб Колас развітаўся з Ташкентам. Гітлераўская армія пала пад ударамі магутных савецкіх войскаў, але газеты з яго вершамі і артыкуламі, нарысамі і апавяданнямі, кнігі пісьменніка і сёння захоўваюцца ў бібліятэцы рэдакцыі. Яны з'яўляюцца важнымі дакументамі творчай і грамадскай дзейнасці народнага песняра на зямлі братоў-узбекаў.

Знаходжанне Якуба Коласа ва Узбекістане пакінула вялікі след у творчасці беларускага паэта. Ён пісаў аб мужнасці воінаў на франтах Вялікай Айчыннай вайны, аб прыродзе і новабудовлях Ташкента, аб перадавых метадах працы на прадпрыемствах і бавуляных палях, аб данамоце фронту і савецкаму тылу.

Знаходзячыся сярод працалюбівых і мужных узбекаў, Якуб Колас палюбіў іх як сваіх родных братоў. Узросшы сярод маляўнічай беларускай прыроды, ён зразумеў і

ацаніў прыгажосць і характэрна другой часткі нашай вялікай краіны — Узбекістана. Якуб Колас стварыў «Песню пілота», у якой услаўляе байцоў-узбекаў, што разам з іншымі братнімі народамі Савецкага Саюза грамлі фашысцкага звера. У вусны лірычнага героя верша Якуб Колас укладае такія словы:

На захад дарога мая,
Мне пара —
Узбека-пілота пазнай,
немчура!
На голавы град ёй свінцовы
праллю, —
Не дрогне рука мая
ў смертным баю!
За дружбу народаў,
за волю братоў
Жыццё маладое аддаць
я гадоў.

Вялікай любоўю да узбекскага народа і яго вялікага песняра Гафура Гуляма прасякнуты артыкул Якуба Коласа «Гафура Гуляма», напісаны ім да 50-годдзя з дня нараджэння таленавітага пісьменніка. Якуб Колас піша, што Гафура Гуляма не толькі таленавіты паэт, «ён глыбокі мудрэц і філосаф, увабленне мудрасці працалюбівых і мужнага узбекскага народа».

Нельга абмінуць і дом № 88 на Пушкінскай вуліцы. У гэтым доме жыў Якуб Колас. Тут нарадзілася звыш шасцідзсяці паэтычных твораў Якуба Коласа, у тым ліку «Адпомсцім», «На захад», «Стары гасцінец», «Пахаванне Гейдрыха», «Над магілаю друга». У гэтых сцэнах Якуб Колас напісаў вершы «На заходзе сонца», «Салюты Масквы», «Чуеш, край мой мілы», «Жураўліны вырай», працаваў над публіцыстычнымі артыкуламі, пачаў пісаць раманы аб партызанскай вайне на тэрыторыі Беларусі, які паэт не скончыў. Першая рукапісная старонка гэтага твора захоўваецца ў фондах музея Якуба Коласа.

Творы Якуба Коласа перыяду Вялікай Айчыннай вайны вызначаюцца надзвычайнай прастотай, шчырасцю і праўдзівасцю, паэтычнай канкрэтнасцю. У сваіх публіцыстычных артыкулах, вершах, апавяданнях народны паэт выказаў думкі і пачуцці савецкіх людзей.

Працаваў народны паэт над творами пераважна раніцай, на свежую галаву. Ён уставаў, са-

дзіўся за свой рабочы стол, праглядаў свежыя газеты, перачытваў прысланыя пісьмы ад пісьменнікаў, вучоных, родзічаў, воінаў і партызан, праслухоўваў па радыё звесткі з франтоў і браўся за пяро. Ён стараўся выкарыстаць увесь ранішні час да адзінацатай гадзіны, таму што днём ташкенцкія вуліцы напуўняліся вялікім рухам і шумам, на дварэ стаяла нясперная гарачыня, ад якой напаліўся дом і становілася душна ў кватэры. Працаваць было горш. Акрамя гэтага, Якуб Колас як віцэ-прэзідэнт Акадэміі навук БССР і член Усеславянскага камітэта вёў вялікую грамадскую дзейнасць. Нярэдка ён наведваў Саюз пісьменнікаў Узбекістана, рэдакцыю мясцовых газет, вайсковую часць Ташкенцкага гарнізона, дзе выступаў з прамовамі перад воінамі, заходзіў ва Узбекскае ўпраўленне радыёінфармацыі, якое шмат увагі аддавала барацьбе беларускага народа з нямецкімі захопнікамі.

Рэдактар аддзела мастацкай літаратуры радыёкамітэта Соф'я Шакіраўна Бухараева расказвае, што Якуб Колас сем разоў выступаў па радыё перад узбекскім народам, заклікаў яго да мужнай барацьбы з ворагам, чытаў свае новыя творы.

Побач з выступленнямі пісьменнік прымаў удзел у літаратурных вечарах, нарадах, канферэнцыях.

Дастаткова гэтага кароткага агляду, каб зразумець, што такое «ташкенцкі перыяд» жыцця ў творчасці вялікага паэта і чаму для нас такія дарагія коласаўскія мясціны ў горадзе. 25 красавіка 1960 года на доме № 88 па вуліцы Пушкінскай была ўстаноўлена мемарыяльная дошка, на якой на трох мовах — узбекскай, беларускай і рускай было напісана: «У гэтым доме ў 1941—1943 гг. жыў і працаваў класік беларускай літаратуры, народны паэт БССР Якуб Колас (Міцкевіч Канстанцін Міхайлавіч)».

У гэтым доме цяпер размяшчаецца гарадская бальніца. Каля памяшкання шмат зеляніны. Надалёка ад дома знаходзіцца вуліца, якая цяпер носіць імя народнага паэта Якуба Коласа (былая Аскінская). Ёй паэт Сцяпан Ліхадзіўскі прысвяціў свой верш «Вуліца Якуба Коласа ў Ташкенце»:

Між вуліц ташкенцкіх,
шырокіх і вузкіх,
Адной даў імя і пясняр
беларускі.

Прайдзі па зялёнай алеі,
якую
Узбекі-браты прысвяцілі
Якубу!

Там, дзе вуліцу Коласа перасякае шумлівая рэчка Салар, пачынаецца маляўнічы парк імя Тэльмана. У ім адпачываў паэт, праслухоўваўся да шуму дрэў, якія нагадвалі яму шум беларускіх дубоў, сучышалі сэрца, што імкнулася ў родны кут.

У канцы 1943 года Якуб Колас сардэчна развітаўся з узбекскай зямлёй, так цёпла прыняўшай беларускага госьця. Дзякуючы за гасціннасць, ён яшчэ раз выказаў думку аб магутнасці дружбы народаў, замацаванай крывёю абаронцаў Радзімы:

У цяжкі час вайны суровай
Ты даў прытулак мне,
З узбекам песню адной
мой

Складалі аб вайне,
І меч адін мы з ім кавалі
На злы воражы стан.
Няхай жа ўносяць вышай
хвалі
Цябе, Узбекістан!

Задушэўныя радкі верша «Узбекістану» застаюцца жывым сведчаннем любві беларускага паэта да зямлі сонечнага Узбекістана, да яго людзей.

Мікола ЖЫГОЦКІ,
супрацоўнік музея
Якуба Коласа.

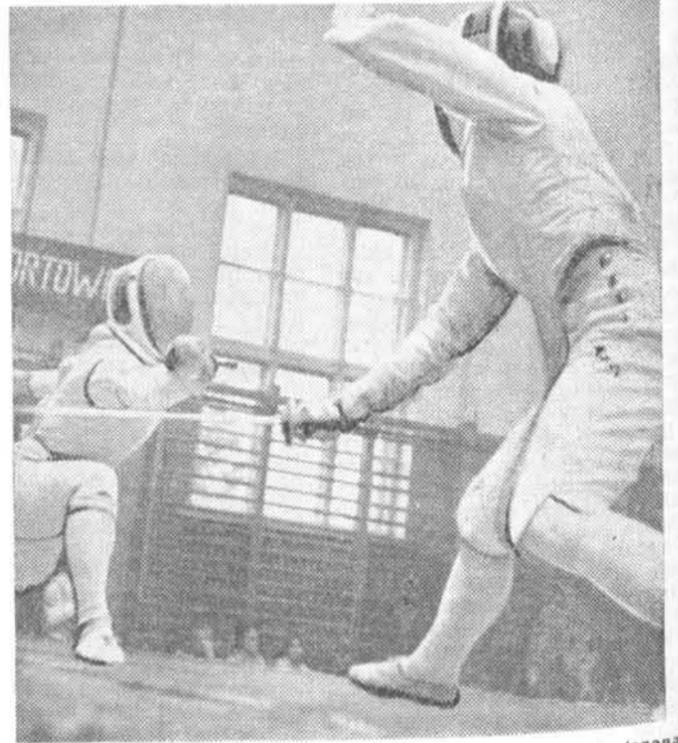
ПЕРАМОЖНЫ ЗВОН КЛІНКОЎ

На працягу двух дзён у Рэспубліканскім доме фізкультуры праходзіла сустрэча па фехтаванню паміж камандамі Польшчы і Беларусі.

Нашы госці па праву лічацца мацнейшымі ў свеце. На нядаўнім першынстве ў Буэнас-Айрэсе яны занялі трэцяе агульнакаманднае месца, а шаблісты сталі чэмпіёнамі свету.

Гэта трэцяя сустрэча беларусаў з палякамі. Першы матч скончыўся ўнічыю, а другі выйграў беларус.

Пасля двухдзённай барацьбы лік каманднай сустрэчы нічыіны — 2 : 2. Але ў беларускіх спартсменаў аказалася больш перамог — 34 супраць 30. Ім прысуджана перамога. Гэта вялікі поспех беларускіх фехтавальшчыкаў.



НА ЗДЫМКУ: рапірысткі беларуска Нікончыкава (злева) і польская спартсменка Адамчык у час бою.

Тры медалі беларускіх легкаатлетаў

Добра выступілі ў складзе зборнай каманды СССР на першынстве Еўропы ў Белградзе беларускія легкаатлеты. Заслужаны майстар спорту Марыя Іткіна ў другі раз стала чэмпіёнкай Еўропы ў бегу на 400 метраў і ўзнагароджана залатым медалем. Яна прабегла дыстанцыю за 53,4 секунды, паўтарыўшы гэтым самым сусветны рэкорд, які таксама ёй належаў.

Сярэбраных медалю ўдаскоўлены беларускія легкаатлеты Уладзімір Гараеў, заняўшы другое месца ў спаборніцтвах па трайнаму скачку, і Аляксей Балтоўскі — у кіданні молата.

Першынство Еўропы закончылася бліскачай перамогай савецкіх спартсменаў. Яны заваявалі 13 залатых, 7 сярэбраных і 10 бронзавых медалюў і занялі першае месца ў камандным заліку.

Выйграны ўсе сустрэчы

Баскетбалісткі мінскага «Буравесніка» і баскетбалісты «Спартак» і завяршаючы паездку па гарадах Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі, праявілі ў Берліне апошнія гульні.

Супраць беларускіх баскетбалістак выступіла каманда «Ратацыён» — чэмпіён ГДР 1962 года. Першую сустрэчу нашы дзяўчаты выйграў з лікам 51 : 31, у паўторнай зноў дабіліся перамогі — 62 : 49.

Дзве сустрэчы — з камандай «Ратацыён» і берлінскімі дэмаўцамі — праявілі спартакаўцы і абедзве выйграў. Першую з лікам 74 : 59, другую — 79 : 52.

Турнір беларускіх баскетбалістаў па гарадах ГДР было пераможным. Усе 13 сустрэч, праведзеных у Берліне, Гале і Лейпцыгу, у тым ліку і са зборнымі камандамі ГДР, скончыліся перамогай спартсменаў Беларусі.

Чатыры новыя рэкорды

На адкрытым першынстве Беларусі па лёгкай атлетыцы побач з беларускімі спартсменамі выступалі і легкаатлеты Літвы, Азербайджана і Ленінграда. У спаборніцтвах таксама прыняла ўдзел група італьянскіх спартсменаў, якія гасцілі ў Савецкім Саюзе.

Нягледзячы на тое, што мацнейшыя беларускія легкаатлеты ў гэты час выступалі ў складзе каманды СССР, на першынстве Еўропы ў Белградзе, спаборніцтвы прайшлі на высокім узроўні. Былі ўстаноўлены чатыры новыя рэкорды БССР. У дзясціборстве віцэафіцёр Іван Булаўкін набраў 6 885 ачкоў, што на 14 ачкоў перавышае ранейшае дасягненне. 47,8 секунды — такі час паказаў Анаталій Паўлаў у бегу на 400 метраў. Гэта новы рэкорд Рэспублі-

ска рэкорд. Галіна Карпава пабіла рэкорд у штурханні ядра, яе вынік 14 метраў 51 сантыметр. Мінскі спартсмен Гогаберыдзе пераадолеў планку на вышыні 205 сантыметраў, што таксама з'яўляецца новым беларускім рэкордам.

З вялікім поспехам на гэтых спаборніцтвах выступілі і нашы госці. Чэмпіёнамі Беларусі сталі літоўская спартсменка Каледзэ Бірутэ і італьянскі легкаатлет Э. Крачыня.

НАШ АДРАС

Мінск, Ленінскі праспект, 77.
Дом друку. Рэдакцыя газеты «Роднас Радамы».

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.